

Høringssvar til Forslag til Kommuneplan 2025–2037

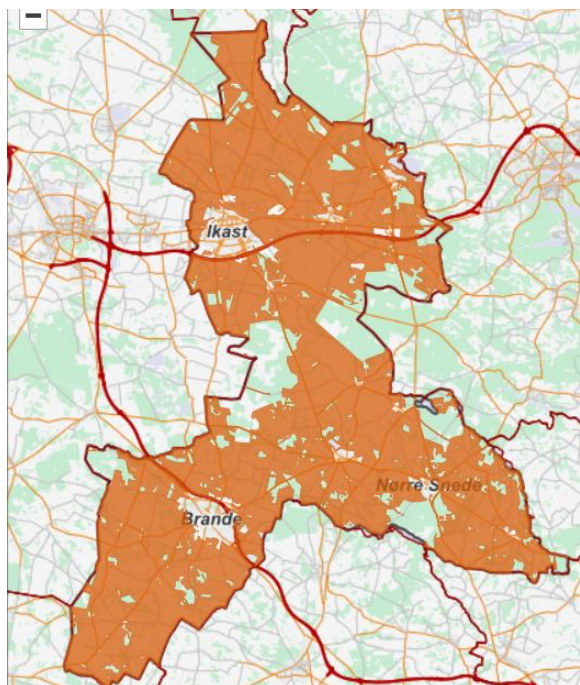
Vedr. Retningslinjer for jordbrugsinteresser og kommende udpegninger i tillæg til Kommuneplan 2025

Herning-Ikast Landboforening, Familielandbruget VEST-Jylland og Jysk Landboforening har med interesse gennemgået forslaget til Kommuneplan 2025–2037 for Ikast-Brande Kommune. Vi repræsenterer tilsammen en stor del af kommunens aktive landbrug og har derfor særlig opmærksomhed på kommuneplanens betydning for fremtidens muligheder for at drive et konkurrencedygtigt, effektivt og miljøbevidst landbrug.

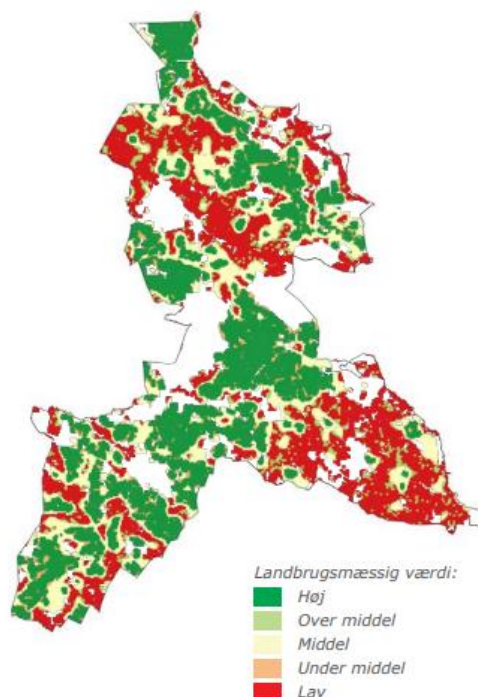
Vi noterer os, at der i nærværende planforslag ikke ændres på udpegningerne af særligt værdifulde landbrugsområder, men at Ikast-Brande Kommune har meldt klart ud, at en revision vil finde sted i begyndelsen af planperioden som et tillæg til Kommuneplan 2025. Det fremgår, at denne revision skal baseres på Strategien for Arealanvendelse frem mod 2050, vedtaget i december 2024, og blandt andet skal:

- sikre arealer med høj landbrugsmæssig værdi til landbrugsproduktion,
- understøtte arbejdet i de Lokale Treparter og kommende omlægningsplaner, og
- samordnes med revisionen af potentielle naturområder, skovrejsning og lavbundsinteresser.

Det er derfor helt centralt, at det faglige grundlag – herunder ConTerras analyse af landbrugsmæssig værdi – er korrekt, gennemskueligt og repræsentativt for de faktiske dyrkningsforhold i kommunen.

På kortet ses kommunens nuværende udpegede områder for særligt værdifulde landbrugsområder

På kortet ses resultatet af ConTerras analyse af den landbrugsmæssige værdi af de områder i Ikast-Brande Kommune, hvor der i dag er landbrugsdrift

De to kort viser markant forskellige vurderinger af landbrugsområderne i Ikast-Brande Kommune:

- Det første kort viser kommunens nuværende udpegning af Særligt værdifulde landbrugsområder.
- Det andet kort er fra ConTerras analyse af den landbrugsmæssige værdi som led i strategien for arealanvendelsen.

Forskellen mellem de to kort er slående. På ConTerras kort fremstår store områder som værende af lav landbrugsmæssig værdi (røde områder), mens disse samme arealer i kommuneplanen er udpeget som særligt værdifulde.

Det er netop dette grundlag – kommunens analysemodel og vurderingsmetode – vi ønsker at kommentere med dette høringssvar, da det forventeligt vil få betydelig indflydelse på kommende udpegninger og prioriteringer i det åbne land.

Faglige bemærkninger

1. Sandjorde (JB 1–3) tillægges ikke positiv værdi

Det undrer os, at sandjorde (jordbonitet JB 1–3), som er grundlaget for hele kommunens kartoffelproduktion, i analysen betragtes som neutrale. I 2024 blev der dyrket kartofler på 5.278 ha i kommunen – samtlige på netop disse sandjorde, hvoraf 95 % er vandede.

Disse arealer muliggør dyrkning af højtstående afgrøder med tilknytning til lokale forarbejdningsevner. Hertil kommer, at dyrkning af stivelseskartofler kræver sædskifte, hvilket reelt tredobler arealbehovet. Vi vurderer derfor, at vandede sandjorde med specialproduktion bør tildeles en positiv pointværdi, som det også anerkendes i andre kommuners arealanalyser.

2. Markvanding er ikke inddraget som værdisættende faktor

Det fremgår ikke, at markvanding – som dækker ca. 80 % af kommunens omdriftsareal – har indflydelse på vurderingen. Det er en væsentlig mangel, da markvanding sikrer stabile udbytter, effektiv næringsstofudnyttelse og stor klimamæssig robusthed. Samtidig er det en betydelig investering for lodsejeren, der øger dyrkningspotentialet markant – også på jorde med lavere bonitet. Vi opfordrer derfor til, at markvanding fremgår som en væsentlig positiv faktor i vurderingen af landbrugsmæssig værdi.

3. Braklægning bør ikke automatisk medføre negativ vurdering

Vi bemærker, at tidligere og nuværende brakarealer tildeles negative point, hvilket ikke nødvendigvis afspejler jordens værdi. I mange tilfælde er brak sket grundet lovgivningsmæssige krav – fx i 2023, hvor CAP-reformen pålagde udtagning af 4 % af omdriftsarealet.

Vi foreslår derfor, at brakarealer alene vurderes negativt, hvis der er teknisk dokumentation for lav produktionsværdi, og at reguleringspålagte udtagninger ikke automatisk medfører pointfradrag.

Bemærkninger vedr. naturområder og biodiversitetsmål

Vi har også noteret os kommunens fokus på udpegning af nye naturområder og revisionen af potentielle naturområder i begyndelsen af planperioden. Det er vigtigt at sikre, at kommende

udpegninger sker på et balanceret grundlag, hvor både hensynet til natur og hensynet til landbrugsproduktion og erhvervsaktivitet indgår.

Vi ønsker desuden at kommentere på et centralt tal, der fremhæves i arealstrategien: Det nævnes, at 45 % af kommunens areal er omfattet af Biodiversitetsrådets kortlægning som potentielt egnet til at bidrage til EU's biodiversitetsmål om 30 % beskyttet natur og 10 % strengt beskyttet natur. Det er vigtigt at præcisere:

- Målet om 30/10 % stammer fra EU's biodiversitetsstrategi og er politisk vejledende, men ikke juridisk bindende for medlemsstaterne.
- Målene er formuleret som et EU-gennemsnit og ikke et krav til det enkelte medlemsland eller kommune.
- I Aftalen om Grønt Danmark (Den Grønne Trepert) er der nationalt enighed om et andet mål – 20 % beskyttet natur – og definitionerne af beskyttet og strengt beskyttet natur skal fastlægges i en kommende natur- og biodiversitetslov.
- Ifølge den politiske aftale fra november 2024 forventes forhandlingerne om denne lov igangsat i 2025.

Vi finder det væsentligt, at kommunens planlægning ikke foregriber kommende nationale beslutninger, og at arbejdet med potentielle naturområder sker på et oplyst og proportioneret grundlag med klare, aftalebaserede processer for lodsejerne.

Afsluttende bemærkninger

Vi ser positivt på, at Ikast-Brande Kommune arbejder med en plan, der skal understøtte både natur, klimatilpasning og landbrug. Men det er afgørende, at landbrugsmæssige interesser og faglige forhold inddrages retvisende og balanceret i analysen og den fremadrettede planlægning.

Herning-Ikast Landboforening, Familielandbruget VEST-Jylland og Jysk Landboforening stiller sig gerne til rådighed for videre dialog, justeringer og faglige input, når revisionen af udpegningerne og tillægget til Kommuneplan 2025 skal udarbejdes.

Vi håber, at vores bemærkninger kan bidrage til at skabe et solidt og nuanceret grundlag for de kommende beslutninger – til gavn for både kommune, lodsejere og det åbne land.

Den 29. juli 2025,

Med venlig hilsen

Herning-Ikast Landboforening
Formand Leif Nørgaard

Familielandbruget VEST-Jylland
Formand Sven Joensen

Jysk Landboforening
Formand Allan V. Pedersen